

W niedzielę dnia 30 stycznia 1921 o godzinie 4 tej popoł. odbędzie się

POGADANKA

w lokalu Krak. Stow. Kupców, Grodzka 43.
na temat

**Wysokość zarobkowania.
a Urząd walki z lichwą.**

Organizacja członków w branży zawodowe.

Krakowskie Stowarzyszenie organizuje od dnia 31. b. m. począwszy, wszystkich członków w branży zawodowe, celem dokładnego omówienia wysokości zarobkowania przy poszczególnych artykułach, warunków zakupu i sprzedaży, oraz wspólnego traktowania wszelkich spraw zawodowych. Zapraszamy wobec tego według podanego programu, członków oraz nieczłonków.

W poniedziałek 31. b. m. o godz. 6 i pół wieczorem: **Branża manufakturowa i sukienna.** We wtorek 1. lutego o godz. 6 i pół wieczorem. **Branża mody męskiej i galanterja.** We środę dnia 2. lutego 1921. **Branża kolonialna.** We czwartek dnia 3. lutego 1921. **Branża koniecyki damskiej i męskiej.**

Wydział.

Nie damy ziemi!

Sprawa Górnego Śląska weszła w stadium rozstrzygnięcia.

Kilka zaledwie tygodni dzieli nas jeszcze od tej walki rozstrzygającej, o ziemię i lud górnośląski. Około tej sprawy powinny się skupić wszystkie wysiłki rządu polskiego i rzucić wszystko na szalę czynu ofiarnego, ażeby nie stracić tego klejnotu **Płastowskiego** wraz z milionem dusz polskich. Nie wolno nam stracić tego skarbu bezcennego, który jest nieodzownym warunkiem rozwoju i naszej potęgi wśród państw Europy. Rozstrzygnię się wkrótce, nieodwołalnie los najbogatszej dzielnicy polskiej, w swej najważniejszej części dotychczas nie zaprzepaszczonej, dzięki biologicznej wprost niespożyłości etnicznego żywiołu polskiego.

Jakież pióro opisać zdoła te burze okropne, jakie Polska przeszła od czasu swego zmartwychstania i wyrwania się z kajdan niewoli i krzyżackiej buty? Wytrzymała jednak wszelkie próby gwałtów tych odwiecznych wrogów zachodu, jakoteż i nowoczesnych pogan wschodu. Przez dwa lata łała się męczeńska krew nasza o zdobycie naszych

praw do odwiecznych ziem polskich. Wszędzie drogo opłaciliśmy naszą niepodległość, ale pokazaliśmy światu, że cenimy wysoko naszą wolność, którą wybudowaliśmy na ruinach niewoli i pobożewisku wojny światowej.

Zakusy wrogów spełzły na niczem.

Ale nie koniec jeszcze trudów!

Górny Śląsk wystawiony na najcięższe próby, woła do nas, ale zarazem i pyta, czy mu damy gwarancję porządku i ładu.

Jeżeli urzdzimy się z obecną sytuacją, wtedy stanąć możemy w szeregu państw europejskich.

Tu musimy stwierdzić czynem, że duch 3. maja jest u nas silniejszym od ducha Targowicy i Rosji. bolszewickiej. Sejm polski i Rząd muszą natychmiast odpowiedzieć na pytania ludu górnośląskiego. Chaos musi ustać, a **położyć w to miejsce fundamenty konstytucyjne państwa praworządnego.**

Rozprósenie polityki wewnętrznej Polski za Jagiellonów, oraz niezdolność do wyrwałych wysiłków, uniemożliwiły odzyskanie oderwanej ziemi płastowskiej. Jeżeli dzisiaj nie zdołamy uczynić z niej osi naszych zabiegów politycznych, **przekreśliły na zawsze przyszłość gospodarczą naszej Ojczyzny.**

Zagłębienie węglowe górnośląskie przedstawia taką wartość gospodarczą, że rozgrywa się o jego posiadanie i eksploataowanie, zacięta walka interesów międzynarodowych.

Nie tylko ekonomiści, kupcy i przemysłowcy, ale cały ogół upatruje w korzystnem dla nas rozstrzygnięciu sprawy górnośląskiej, **decydujący zwrot w okresie fundowania państwowości polskiej.**

Ożywiająca wszystkich nadzieja, że pozyskamy ostatecznie tę prastarą dzielnicę polską z jej niezmiernymi skarbami, dodaje nam ducha i siły do zniesienia obecnej mizeryi walutowej i przetrzymania kryzysu gospodarczego. Nie wolno nam się jednak łudzić, że pozyskanie tej, chociaż tak bogatej ziemi uczesłiwi samo od siebie całe społeczeństwo i zakwimie odrązu handel i przemysł. Nam potrzeba pracy i to pracy intensywniej, pracy z całych sił i niczem niekierowanej. Jeżeli rząd nasz nadal hołdować będzie przymusowemu spoczynkowi, nazwijmy to poprostu próżniactwem, to nie wiele zdołamy uczynić. Jeżeli handel i kupiectwo nadal borykać się mają w całej sieci ograniczeń, to staniemy tam, gdzie obecnie się znajdujemy, a wiadomo, że kto nie postępuje naprzód, ten się cofa. Musimy zatem sami z siebie wydobyć największe bogactwo, jakim jest praca, inaczej będziemy coraz dalej od celu zamiast do niego się zbliżać.

W tej chwili obok pracy gospodarczej, potrzebna jest także praca w akcji plebiscytowej. Tu

całe społeczeństwo polskie bez wyjątku pośpieszyć musi z ofiarami i innymi pracami na cele plebiscytu górnośląskiego. Praca ta musi być szybka i wydłużona! Idzie tu o niezależność gospodarczą naszej Ojczyzny.

Krakowskie Stowarzyszenie Kupców, wiedzione tym duchem, apeluje na tej drodze do całego kupiectwa żydowskiego, ażeby w przededniu nowego Grunwaldu, wydobyci z siebie całą siłę, największą energię i najwyższe ofiary w akcji plebiscytowej Górnego Śląska. Niech każdy stania się ofiarnikiem Ojczyzny! Stańmy wszyscy do apelu! Nie schodźmy z posterunku i nie zostawiamy bram otwartych wrogowi! Nie dajcie ziemi! Oto rozkaz Ojczyzny. Pamiętajmy, że od wyniku naszej pracy, zależeć będzie dobrobyt całego państwa, a więc dobrobyt i szczęście każdego z poszczególnych jego obywateli. Kto zdziała dla Ojczyzny, zdziała dla siebie!

Musimy wyczerpać wszystkie siły dla pozyskania tej dzielnicy, która będzie źródłem majątku dla Polski.

Zwracamy przytem uwagę, że Niemcy używają całego szeregu fałszów i podstępów, ażeby tym perfidnym sposobem przechylić szalę plebiscytu na swoją korzyść. Wzywamy przeto wszystkich kupców przynależnych do Górnego Śląska, lub urodzonych na G. Śląsku, ażeby zgłosili się do Krakows. Stowarzyszenia Kupców przy ul. Grodzkiej i. 43, gdzie zostaną w tym kierunku dokładnie poinformowani i ażeby ułatwić im sposób głosowania.

Nie wolno nam spocząć przed zwycięstwem! Naszą siłę i wolę, oraz czyni nasze musimy mieć w pogotowiu, aż z tej warowni na zachodzie powiewać będzie sztandar Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystko i wszyscy dla Śląska!

Hasłem naszym niech będzie:

Nie damy ziemi!

Ludowi śląskiemu i jego przywódcy w akcji plebiscytowej, p. Korfantomu, składamy hołd i życzymy, ażeby w najbliższą rocznicę wolności, także i w tej dzielnicy jak długa i szeroka, ze wszystkich pierśi, śmiało i dalekim echem, wydobywał się polski hymn narodowy!

Jeszcze w sprawie zakazu przywozu.

Spokojnie, bez niepotrzebnego hałasu, wbrew wszelkim zastrzeżeniom prawnym praktykowanym, na całym świecie, zabronił Główny Urząd przywozu i wywozu w Warszawie swym ekspozytorem, wydawania pozwoleń na przywóz artykułów tekstylnych, wełnianych, białych i t.d., zastrzegając udzielanie pozwoleń

sobie; sam zaś podania te w ten sposób załatwia, że im odmawia. O tem, że w międzyczasie są seki wagonów z towarami co do których zakaz przywozu ogłoszono w drodze, że towary te zadatkowano i zapłacono — tej możliwości autorzy tego zarządzenia nie przypuszczali. O tem także, że na całym świecie zarządzenia tego rodzaju i tej doniosłości, zarządzenia naruszające nabyte już prawa prywatne osób trzecich, ogłasza się przedtem w Dzienniku Ustaw i w prasie, że ustanawia się dłuższy czasokres przejściowy, aby umożliwić rozwikłanie wисяcych interesów, światła ustawodawcy nasi również nie wiedzieli, lecz zakaz ten wydali jako instrukcję (sic!) do swych Ekspozytur, tak jak się wydaje np. zarządzenia tej doniosłości, że podania o pozwolenie na przywóz wnoszą się na formularzu zielonym albo żółtym.

Zaznaczamy, że niewiadomo dotąd, które Ministerstwo zarządzenie to wydało — może Ministerstwo zdrowia, które wydało ostatnio ustawę o ochronie lokatorów!

Wiadomo tylko, że anonimowe to zarządzenie wydano na żądanie fabrykantów łódzkich. Fabrykanci ci przedstawiali rządowi, że produkują więcej, niż kraj spotrzebować może i że należy ich chronić przed konkurencją zagraniczną. Panowie ci przyzwyczajeni do prohibicyjnych ceł rosyjskich, wykluczających wszelką zagraniczną konkurencję, dostosowali się do prymitywnego i niewymagającego olbrzymiego rynku zbytu w Rosyi i Azji, wyrabiali masowo towary liche; przyzwyczajeni zaś do sztucznej ochrony i wyrosli w cieplarnianej atmosferze wysokich ceł, boją się obecnie konkurencji zagranicznej, która — mimo walut — lepsze i tańsze towary na rynek rzucała. Zażądali więc od rządu dla siebie i wyłącznie w własnym interesie, przywileju zamknięcia granic i oddania im na pastwę całej ludności państwa, której mogliby bez konkurencji ceny dyktować i zły towar narzucać.

Rząd zaś niepomny, że idzie tu o miliony konsumentów, robi to co ci panowie chcą, idąc na lep ich przedstawieniom opartym na fałszywych faktach.

Łódzki „Dziennik Robotniczy” organ P. P. S. patrzyj im do brzo na palce, zamieszcza w Nr. 3 z 4/1. 1921 charakterystyczny artykuł, oświetlający dobitnie manipulacje tych panów. Artykuł ten cytujemy dostownie:

„Kłótnia potentatów łódzkiego przemysłu.

Podczas pobytu postów gdańskich w Łodzi zwiedzano kilka fabryk większego przemysłu włókienniczego.

Na zapytanie postów, czy możliwem byłoby zakupienie towarów włókienniczych w Łodzi dla Gdańska — dyrektor jednej z fabryk sprawdzający i udzielający wyjaśnień delegacji, wyrzekł, iż jest to niewykonalne, gdyż produkcja nasza nie wystarcza dla Polski, a co za tem idzie eksport w Łodzi jest niemożliwym.

Na postów odpowiedź taka uczyniła przykre wrażenie, albowiem na czele delegacji Gdańskiej stali: jeden z najdzielniejszych kupców gdańskich Rahm (socj. niezal.) i Gebauer (statystyk — ekonomista), którzy dobrze wiedzą zaznaczyć, iż 75 proc. produkcji łódzkiego przemysłu idzie na szmugiel i pasek (Kraków, Tarnów, Przemyśl, Lwów i dalej na Ukrainę i do Rosji).

HERMES
Spółka z ogr. odp.

Spółka z ogr. odp.

Wysyłka towarów w kraju i zagranicę. - Przesyłki zbiorowe ze wszystkich większych miast. - Załatwienie pozwoleń przywozowych i wywozowych. - Oclenia towarów.

Załatwia wszelkie w zakres spedycji wchodzące czynności — — — — Własne magazyny towarowe

2) Odprawa celna przesyłek o niejednolitej zawartości: —

- jeżeli deklaracja celna zawiera 3 pozycje, zaliczony będzie do powyższej stawki dodatek 50 proc.
- jeżeli deklaracja celna zawiera 5 pozycji, zaliczony będzie do powyższej stawki dodatek 75 proc.
- jeżeli deklaracja celna zawiera ponad 5 pozycji, zaliczony będzie do powyższej stawki dodatek 100 proc.

3) Wy d a t k i.

a)	nadzór i sortowanie przesyłek do	200 kg	
			Mk. 30—
b)	" " "	"	wyżej 200 kg do 1000 kg
			Mk. 45—
c)	" " "	"	" 1000 kg do 3000 kg
			Mk. 75—
d)	" " "	"	" 3000 kg do 5000 kg
			Mk. 150—
e)	" " "	"	półwag. i całowagono- wych Mk. 300—
f)	deklaracja celna i statystyka za każdą przesyłkę		
			Mk. 12—
- tudzież efektywne wydatki za stemple . . . . .

4) Prowizja ekspedycyjna.

a)	za przesyłki	aż do wagi	200 kg	włącznie	Mk. 40—
b)	„	„	wyżej 200 kg.	aż do	1000 kg
					włącznie
					Mk. 150—
c)	„	„	1000	„	3000 kg
					włącznie
					Mk. 225—
d)	„	„	3000	„	5000 kg
					włącznie
					Mk. 375—
e)	„	„	5000	„	całowagonowe
					kg
					włącznie
					Mk. 750—

U w a g a jak pod 1) grupa A.

Г р у п п а В,

obejmująca ekspedycje bez odprawy celnej.

a)	pro wizja ekspedycyjna za przes. o wadze 500 kg	włącznie Mk. 750—
b)	„ 500 kg aż do „ 1000 kg wś. Mk. 150—	przes. o wadze wyżej
c)	„ ekspedycyjna za przes. o wadze 1000 kg aż do 3000 kg wś. Mk. 225—	wyżej
d)	„ ekspedycyjna za przes. o wadze 3000 kg aż do 5000 kg wś. Mk. 375—	wyżej
e)	„ ekspedycyjna za przes. półwag. i cało- wag.	Mk. 750—

U w a g a jak pod 1)

Grupa C:

obejmująca state taksv.

- a) od winkulowanych zaliczek do wys. 50.000 proc.
przek. 1 proc.
b) od winkulowanych zaliczek wyżej 50.000-1 proc.
ponadto 1/2 proc.

- c) wyłożonych pieniędzy za cło, przewoźne i t. p. w miejscu prowizja wyładowa 1 1/2 proc. zamiejscowa 2 proc.
- d) za listy przewoźowe i druki od przes. Mk. 7.50—
- e) ,dodatek administracyjny 10 proc. od zaliczonej prowizji eksp.
- f) portorja, telegramy efektywne.

Г р у п а D,

obejmująca wynagrodzenie za poruczone czynności. 1) interwencja przy uzyskaniu pozwoleń przywozowych lub wywozowych.

- a) za przesyłki drobne aż do 1000 kg.
Mp. 75— plus rzeczywiste wydatki
wyżej 1000 kg. do 5000 kg.
Mp. 375— za stemple, druki i na-
leżytości państwowe Mp. 750—
- 2) interwencja przy dostawie wagonów wraz z ma-
nipulacją 300 Mp.
- 3) ubezpieczenie transportowe według każdorazowej umowy.

Г р у п п а Е.

obejmująca przewoźne.

- 1) Przewóz w obrębie dworca towarowego t. j. z jednego magazynu do drugiego.
- a) przewoźne za przesyłki o wadze do 2000 kg Mkp. 25 za każde 100 kg
- b) „ „ przesyłki o wadze wyżej 2000 kg do 5000 kg Mkp. 18 za każde 100 kg
- c) „ „ za przesyłki o wadze wyżej 5000 kg Mkp. 15 za każde 100 kg
- d) „ „ minimum Mkp. 30 za przesyłkę
- e) za przesyłki, których pojedyncze sztuki ważą od 300 kg do 1000 kg zaliczony będzie do powyższych stawek 50 proc. dodatek
- f) powyżej 1000 kg do 3000 kg 100 proc. dodatku.
- g) „ 3000 „ według umowy.
- 2) Przewóz z dworca towarowego do miasta w obrębie starego Krakowa.
- a) za przesyłki do łącznej wagi 3000 kg Mkp. 45
- „ 100 kg. w porze zimowej od 1/XI do 31/III.
- b) „ przesyłki wyżej 3000 kg za każde 100 kg Mkp. 40
- „ 100 kg zaliczony będzie dodatek w wysokości 50 proc.
- c) ta sama taryfa obowiązuje za przewóz ze stacji Grzegórzki i Wiśla do Podgórza.
- 3) Przewóz z dworca towarowego do miejsc w obrębie W. Krakowa.
- Obowiązuje taryfa pod 2) (Stary Kraków) jednakowoż z dodatkiem 25 proc., a w porze zimowej od 1/XI. do 31/III. dalszy dodatek 50 proc.

4) Przewóz przesyłek ekspresowych.

Za przesyłki skspresowe dowiezione wózkiem ręcznym, zastosowuję się taryfę obowiązującą w obrębie

starego Krakowa, jednakowoż z dodatkiem 100 proc. a podstawę obliczenia stanowi minimum 300 kg.

Uwaga ogólna. Wszystkie stawki przewozowe rozumieją się dla przesyłek, których pojedyncza waga nie przewyższa 300 kg, tudzież z dostawą do lokali parterowych, frontowych. Zwózka do piwnic, pięter i oficyn podlega specjalnej umowie.

Grupa F.

1) przewózka wozem meblowym 6 m. w ohrębje starego Krakowa.

Z 1. piętra na 1. piętro schody frontowe, bez fortepianu i bez kasy ogniotrwałej w normalnych warunkach transportu Mkp. 3600—

a) za wyższe piętra dodatek za każde piętro Mkp. 200—

b) fortepian w tym samym wozie się znajdujący dod. Mkp. 200—

c) za kasę ogniotrwałą do Nr. 1. włącznie Mkp. 200—

d) przewózka z oficyn lub do oficyn, te same stawki dodatek Mkp. 400—

e) w porze zimowej od 1/XI. do 31/III. oraz przewózka przez podkop. kolei dodatek Mkp. 800—

f) za wozy platonowe połowa powyższych stawek

g) przy użyciu większych wozów meblowych aniżeli 6 m osobna umowa

h) przewóz fortepianu lub pianina i kasy ogniotrwałej wedle umowy Mkp. 1000—

Te same stawki do miasta i na odwrót.

Taryfa powyższa nie obowiązuje w godzinach poza urzędowych. (od 7-jej wieczór do godziny 7-jej rano).—

Sprawa przesyłek ekspresowych.

Na skutek interwencji Krakow. Stow. Kupców oraz starań krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej wydała tut. dyrekcyja P. K. P. następujące nowe zarządzenie do wszystkich urzędów kolejowych oraz do kontrolorów przewozowych i ruchowych w sprawie ekspedycyi przesyłek ekspresowych.

1.

Wolno w tutejszym okręgu ekspedycyować we wszystkich stacjach przesyłki nadzwyczajne wszystkimi pociągami osobowymi i mieszanymi (prócz pociągami pospiesznymi i robotniczym kursującymi i między Krakowem i Bochnią, pociągami Nr. 1516 27. 28. 12. 24, 26, 28 a).

Przesyłki nadzwyczajne mają być oblepione kartkami z napisem „przesyłka nadzwyczajna” i zaopatrzone trwałym adresem odbiorcy i mogą ważyć pojedynczo sztuki najwyżej 100 kg, a nie może przekraczać objętości 1m³.

Nadawca obowiązany jest w razie pozostawienia kwitu bagażowego do odesłania razem z przesyłką — uiścić opłatę pocztową za list zwykły — obecnie 3 marki. a stacyja nadawcza ma nalepić na kwiecie odpowiedni znaczek pocztowy i przestępować go datownikowi.—

Dyrekcyja warszawska i radomska ograniczyła ciężar przesyłek nadzwyczajnych do 50 kg. Załado-

wanie przesyłek nadzwyczajnych do pociągów towarowych lub do wagonów razem z przesyłkami zwykłymi jest zabroniono.

II.

Stacyja Kraków może przyjmować przy kasie bagażowej na dworcu osob. oprócz drożdży, filmów, próżnych trumien, gazet, wszystkie inne przesyłki nadzwyczajne do wszystkich stacyi tut. okręgu, tudzież do stacyi okręgu radomskiego na Rozwadow lub Lublin włącznie i załadowywać je do pociągów według postanowień ogólnych.

Dla przesyłek nadzwyczajnych do stacyi innych okręgów otwiera się w Krakowie — z powodu braku miejsca na dworcu osobowym — osobną kasę nadawczą i ekspedycję w magazynie przesyłek pospiesznych z godzinami służbami od 8. do 12 i od 2 — 6. Ekspedycyja ta załadować ma codziennie bez względu na ilość przesyłek następujące wagony zbiorowe:

- 1) wagon grupowy z przesyłką do stacyi od Strazowa pod Zimną Wodę, Rudno;
- 2) wagon miejscowy dla Przemysła loko i trans.
- 3) wagon miejscowy dla Lwowa loko i transyt Mniejszą ilość przesyłek nadzwyczaj. dla Przemysła loko i transyt, można doładować do wozu grupowego określonego pod 1.
- 4) wagon grupowy osobny z przesyłką do stacyi okręgu warszawskiego, łącznie z okręgiem poznańskim i gdańskim, a osobny do stacyi okręgu radomskiego, zaś w razie dostatecznej ilości przesyłek, wagony miejscowe dla Warszawy, Łodzi i t. p.

Stacyja Bielsko, Dziedzice, Trzebinia, Szczakowa, Tarnów Rzeszów, winne nadchodzące różnemi pociągami osobowymi i mieszanymi pojedyncze przesyłki nadzwyczajne, doładowywać do odpowiednich wagonów zbiorowych.

Plenarne posiedzenie Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Dnia 20. b. m. odbyło się plenarne posiedzenie krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej pod przewodnictwem prezidenta Epsteina w obecności deleg. rządu Kowalikowskiego, oraz delegata ministerstwa przemysłu i handlu r. Nowickiego.

Po zgajeniu posiedzenia przez przewodniczącego prez. Epsteina, przystąpiono do wyborów do prezydium. Wyborom przewodniczył najstarszy wiekiem członek Izby, p. Szański. Prezydentem Izby wybrano jednogłośnie i ponownie p. Epsteina, wiceprezydentem wybrany został p. J. Peroś, delegatem Izby — p. Wład. Zawojński, skarbnikiem — p. J. Jawornicki.

Po wyborach powitał prezydium przedstawiciel ministerstwa przemysłu i handlu, p. r. Nowicki, dając wyraz zadowoleniu z dokonania tak trafnych wyborów całego prezydium, w szczególności, że kierownictwo Izby oddano ponownie prezydentowi Epsteinowi, jako wybitnemu przemysłowcowi i zasłużonemu obywatelowi.

Następnie zabrał głos p. prezydent Epstein

i dziękując za wybór, zaprosił wszystkich obecnych do intensywniej pracy nad odbudową państwa i do poparcia pracy prezydenta Izby w kierunku podniesienia przemysłu i handlu.

Mowca w dalszym ciągu omówił stosunki kolejowe i pocztowe, które to środki komunikacyjne i normalne ich funkcjonowanie są jedną z ważnych podstaw życia przemysłowo-handlowego.

Co do sieci telefonicznej w Krakowie, wystąpiła Izba z wnioskiem do ministerstwa poczt i telegrafów, ofiarując pomoc materialną sier przemysłowo-handlowych w kosztach zakupu materiału na zamówione od dawna dla Krakowa 600 stacyi abonamentowych.

Z całą stanowczością oświadczyła się Izba przeciw monopolowi, w szczególności zaś przeciw u państwowieniu ubezpieczeń w Polsce.

Co do dowozu towarów do kraju i wolnego obrotu towarowego w Polsce, to pomimo starań Izby, sprawy te postępują w bardzo wolnym tempie.—

Na wniosek prezydenta uchwaliła Izba na plebiscyt górnośląski 25.000,— mp, przyczem zaznaczono, że z inicjatywy prezydenta Epsteina złożyły na ten cel sfery kupieckie i przemysłowe przeszło pół miliona mp. Prezydent zwraca się z gorącym apelem do obecnych, ażeby pospieszyły z ofiarą na ten cel, podnosząc ogromną doniosłość odzyskania Górnego Śląska.

Na wniosek r. Góreckiego i wiceprezydenta Perosia uchwalono kredyt na stypendya dla młodzieży handlowej i rękodzielniczej. Uchwalono również poświęcić baczniejszą uwagę reformie szkolnictwa handlowego i przemysłowego.

W dalszym ciągu omawiano sprawy celne, kolejowe i pocztowe. Omawianą była także sprawa uniwersytetu handlowego.

Po ożywionej dyskusji, w której zabierało głos szereg mowców, posiedzenie zamknięto.

Plaga nie ustępuje!

Skutki ograniczeń. Organa urz. walki z lichwą tropią uczciwych kupców. Trudności bez końca. Cierpi kupiec i konsument. Precz z tworam wojennymi!

Nie dziwimy się wcale temu, że wszystko narzeka na orgię drożyznianą, wszak każdy towar od roku 1914 podrożał o 150 proc., żywność o 600 proc. a waluta obca, t. j. frank szwajcarski poszedł 150 a dolar nawet 200 razy w górę.

Pytamy się sami kto właściwie winę ponosi, i няма nikogo któryby znalazł wyjście z tego labiryntu i znalazł sposób na poprawę naszej waluty. Wszelkie nowotwory, jak ograniczenie przywozu, centrala dewiz, urząd walki z lichwą, osiągnęły skutek wręcz przeciwny. Za każdym tworzeniem nowej ustawy, ceny wszystkich artykułów podnosiły się o dalsze 50 proc. Wobec tego nie można handlu, który wymaga wolności obrotowej i szerokiego pola działania, dalej krępować coraz to nowymi zakazami,

lecz przystąpić natychmiast do zwolnienia nas od wszystkich bezcelowych zarządzeń i wprowadzić wolność handlu w jak najszerszym zakresie.

Ostatnio pokazały się w prasie jaskółki o zniesieniu centrali dewiz, która jednak do tej chwili nie zlikwidowała swoich „zbawiennych czynności“ uczuliśmy natomiast na własnem ciele, że dolary od 3 tygodni kosztują o 300 mk. na sztuce więcej. Mimo ograniczenia przywozu, fabrykanci łódzcy podnieśli ceny od 2 tygodni o dalsze 60 proc. i няма wogóle żadnego artykułu, któryby z nieproporcjonalną wprost szybkością, stałe w cenie nie wzrastał.

Stworzona u nas za czasów zaborów w roku 1917. instytucja, została ustawą sejmową zreorganizowana pod firmą Urząd walki z lichwą i spekulacją. Stwierdzamy na tych łamach nie po raz pierwszy, że urząd ten wobec powyżej wspomnianych faktów, jest przestarzały, i słyszymy codziennie o zupełnem zniesieniu tego hamulca w obrocie handlowym, który nie przyczynił się niczem dla dobra konsumentów i nadal w tym kierunku nic zdziałać nie potrafi. Ostatnio urząd ten, zamiast tropić paskarzy i lichwiarzy w zaułkach, otacza uczciwe i legalne kupiectwo nasze szczególną pieczołowitością. Krakowska ekspozytura zaangażowała cały szereg niewyszkolonych urzędników, którzy albo nie rozumieją swoich czynności, lub też wykonują swoją pracę w sposób nader lekki, i mijając się z celem, kontrolując kupców o otwartych sklepach, i zwracamy uwagę, że organa te nie mają pojęcia o kalkulacji fachowej. Należy sobie tylko uprzytomnić, w jakich warunkach kupiectwo pracować musi, by siebie i swoją rodzinę móżdż utrzymać. A nikt nie ma prawa temu zaprzeczyć, że i kupiec jest również konsumentem i ma to samo prawo do życia co robotnik, który z dworca kolejowego przewozi skrzynkę towaru i pobiera za pół godzinną pracę 200 mk. Kupiec, sprowadzając towar z zagranicy, ryzykuje cały swój majątek, oddając swoje mienie, nie wiedząc czy towar już z góry zapłacony, dojdzie w całości, bez strat elementarnych do miejsca przeznaczenia. Nareszcie ryzykowna kalkulacja obcą walutą, którą mimo istnienia centrali dewiz, każdy kupiec zmuszony jest nabyć w drodze pokątnego handlu, chcąc bowiem czekać na przydział obcej waluty przez centralę dewiz, można stwierdzić ogromne szkody, które powstały u firm rzetelnych, nie chcących obejść ustawy. Dla małego przykładu wystarczy podać, że firma krajowa, sprowadzająca towar z Anglii w listopadzie 1920, gdzie funt szterling notował 1700 mk, po odmownej odpowiedzi centrali dewiz po jednym miesiącu zmuszona jest płacić za funt sz. mk 3300, — a ponieważ rachunki często wynoszą kilkadziesiąt a nawet kilka tysięcy funtów szterlingów, zatem różnice dochodzą do milionowych kwot. Dalszem obejściem ustawy jest zakupno towarów u pośredników, a nie u wytwórcy. Czy ustawodawca, który zapewne nie był kupcem, zastanowił się, że często, a to nawet w 90 proc. wypadkach kupuje się u pośrednika o 30 proc. taniej niż wprost u fabrykanta!!! Pośrednik jednak nie wydaje faktury i kupiec stoi bezradny wobec urzędnika Urzędu walki z lichwą. Czy dla otrzymania samej faktury lub trzymania się ściśle litery ustawy, ma kupiec a pozatem i konsument płacić ceny o 30 proc. wyższe!? Jakże dowody może nareszcie kupiec przedłożyć na podstawę swojej kalkulacji, jak wysoki czynsz lokalu, płace

stałe i prowizje personalowi, kosztą podróży oraz nieprzewidziane wydatki, podatek, kradzieże i rabunki, asekuracje, fracht, oświetlenie, manko i t.d.? Czy istnieje do tej chwili ustawa, która mówi o wysokości zarobkowania? Urząd walki z lichwą, wysyłając swoich urzędników, sam nie posiada instrukcji, a przysparza rzetelnemu — kupiectwu niepotrzebnych kosztów sądowych, naraża nieskazitelnego kupca na kary i grzywny nie licząc się z tem, że kupcy są z dnia na dzień biedniejsi, mając bowiem roku zeszłego skład towaru o 10.000 metrów lub 3000 kg, posiada w roku bieżącym 4000 metrów lub 1000 kg. Urząd walki z lichwą żąda cen widocznych w wystawie, lecz nie uwzględnia, że kupiec mimowoli narazić się może na przekroczenia ustawy, ponieważ ten sam towar może kosztować w konkurencji o 20 proc. mniej. Nie jest w tem zasługa kupca, który taniej sprzedaje, ani wina tego, który drożej swój towar sprzedaje musi. Pierwszy zakupił przypadkiem towar o 3 tygodnie wcześniej, jak korona czeska notowała 8 mk, drugi kupił lub zapłacił swój towar, jak ta sama korona notowała 12 mk. Lecz ani pierwszy, ani drugi nie potrafią wykazać sposobu swej kalkulacji, ponieważ z centrali dewiz nie mają żadnych dowodów. Jeszcze gorzej przedstawia się sprawa z fabrykantami krajowymi, którzy nie bojąc się żadnego urzędu walki z lichwą, dyktują codziennie inne ceny.

Urząd walki z lichwą podjął się zadania, ani obywatelskiego ani też wziętego, lecz za to bardzo łatwego. Tropienie winowajców w otwartych sklepach, w dodatku w obecności klientów, a może nawet spowodowaniem policjantów do sklepów, a to właśnie do tej sfery ludności handlującej, która płaci największe daniny we formie podatków na utrzymanie całego aparatu urzędniczego, zamiast szukać winowajców, którzy nie posiadają lokalu ani personalu i nie płacą żadnych podatków. Sposób traktowania sprawy, jest bardzo łatwy i powierzchowny, lecz bezwarunkowo nie prowadzi do celu.

Rzetelne kupiectwo nie potrzebuje nad sobą knuta, a jeżeli ma być ustawa wydana, to w tej formie, by każdy obywatel Państwa mógł z łatwością do niej się zastosować, bez szukania dróg obejścia. W imieniu całego kupiectwa żądamy zniesienia wszelkich ograniczeń, a w pierwszym rzędzie, Urzędu walki z lichwą.

(H. S.)

Z krakowskiego Stowarzyszenia Kupców.

Ubiegłej niedzieli wygłosił w lokalu stowarzyszenia kupców adwokat Dr. Schnitzer odczyt o nowej ustawie o ochronie lokatorów. Mowca zaznajomił słuchaczy z przepisami tej ustawy.

Według przepisów tej ustawy podwyżka czynszu płaconego w czerwcu 1914 jako podstawowego komornego nie może przekraczać przy mieszkaniach do 6 pokoiów 100 procent zaś ponad 6 pokoiów 150 procent, za lokale na hotele, pensjaty i pokoje umeblowane—200 procent, za sklepy, lokale handlowe i przemysłowe oraz pracownie, niepołączone z mieszkaniem—300 procent podstawowego ko-

mornego. Równocześnie wprowadziła ustawa, że 1 korona, równa się 1 marce.

Ponadto wolno właścicielom domów pobierać od lokatorów opłaty dodatkowe za dostarczanie wody, światła, od kanałów, od wywozu śmieci, za czyszczenie kominów i połowę wynagrodzenia stróża, jednak bez wliczania wartości dostarczonego stróżowi mieszkania. Z tytułu tych opłat wolno gospodarzowi przerzucić na lokatorów w stosunku do płaconego przez nich komornego tylko nadwyżki ponad normy z czerwca 1914 rzeczywistych wydatków. Granicy podwyżki ustawa nie podaje.

Właściciele obowiązani są wywieścić i stałe utrzymywać w bramie domu wykazy z oznaczeniem wysokości wszystkich wymienionych wyżej ciężarów i kosztów, tak wedle stawek z czerwca 1914 jak i obecnych, wysokości podstawowego komornego od poszczególnych lokali, sumy przypadającej do rozłożenia na lokatorów oraz kwot, wypadających z podziału na poszczególnych lokatorów.

Wysokość komornego podstawowego tj: z czerwca 1914 obowiązany jest udowodnić właściciel domu wzgl. wypuszczający w najem.

Mowca zaznaczył, że dodatków nie można procentowo obliczać, gdyż ustawa pozwala pobierać tylko rzeczywiste wydatki a mianowicie różnicę między wydatkami z r. 1914 a obecnymi. Obowiązkiem zaś właściciela realności jest wysokość tych wydatków udowodnić.

Przy podnajmie wolno żądać, od sublokatora tylko takiego komornego, jakie płaci sam lokator; za dostarczenie podnajmującemu urządzenia wolno żądać 100 procent komornego zaś za świadczenia jak n. p. obsługę wolno ustawić tylko godziwe wynagrodzenie.

Czynsz niższy po wybuchu wojny wolno podnieść do pierwotnej wysokości. —

Umowa o czynsz ponad granice ustawowe jest co do nadwyżki nieważna, zaś umowa o odstępie jest nieważna i podlega karze. Żądanie czynszu i opłat ponad normy ustawowe jest lichwa.

Co wbrew ustawie uiszczono, tego można żądać napowrót w ciągu jednego roku i tego prawa nie można się z góry rzekać.

Wypowiadać wolno tylko wtedy, jeśli istnieją ważne przyczyny. Ustawa wylicza tylko najważniejsze przyczyny:

- 1) jeżeli lokator zalega z czynszem poza termin dodatkowy zwyczajem przyjęty,
- 2) jeżeli lokator nie godzi się na podwyżkę czynszu w granicach ustawą dopuszczalnych,
- 3) jeżeli lokator lub jego rodzina i sublokatorzy zakłajają ciężko porządek w domu i obrzydają współmieszkańców pobyt w domu przez uporczywe lub rażące przekraczanie porządku domowego albo przez swe bezwzględne nieprzystwoite i w ogóle nienależyte zachowanie się, —
- 4) jeżeli gospodarz potrzebuje koniecznie dla siebie lub dla swych pracowników, o ile dany lokal już przedtem służył na pomieszczenie pracowników własnego przedsiębiorstwa,
- 5) jeżeli lokator podnajmuje za czynszem znacznie wyższym jak sam płaci,
- 6) jeżeli lokator odstępuje innemu bez zgody gospodarza lub bez zezwolenia urzędu najmu lub sądu, które w razie braku zgody gospodarza mogą

zezwolić na odstąpienie praw najmu w całości lub części.

7) jeżeli lokal potrzebny jest na szkołę, o ile lokatorowi dostarczy gmina odpowiedniego mieszkania.

Zrzeczenie się przez lokatora praw ochrony swojej jest nieważne.

O dopuszczalności podwyżki czynszu i opłat dodatkowych orzeka urząd rozjemczy względnie sąd.

Postanowienia ustawy o właścicielach urzędu rozjemczego są niedokładne i dadzą powód do ustawicznych sporów pomiędzy właścicielami a lokatorami. Należy zatem zdaniem mówcy domagać się albo zmiany ustawy albo też uzupełnienia jej przepisów.

Po referacie rozwinęła się ożywiona dyskusja.

P. Leistner podniósł, że praktyki właścicieli realności przy obliczeniach dodatków są przeciwne ustawie, gdyż obliczają oni dodatki do czynszów podwyższonych, przez co czynsze podwyższają się o przeszło 600 proc. Ponadto żądają właściciele podwyżek z tytułu dodatków za rok ubiegły, co również jest niedozwolone.

P. Horowitz wykazywał, że nowa ustawa nie chroni lokatorów, lecz właścicieli realności i zaznaczył, że wydana ona została pod naporem właścicieli realności, którzy byli zorganizowani podczas gdy ogół lokatorów żadnych kroków w tej sprawie nie podjął. Przechodząc do postanowień ustawy o podwyżce czynszów od lokali handlowych i przemysłowych, wykazał mówca że postanowienie to jest dla kupiectwa szczególnie krzywdzącym, ponieważ już przed wojną właściciele realności pobierali od lokali handlowych czynsze o wiele wyższe, aniżeli od innych ubikacji, już wtedy kwitł pasek lokalami handlowymi. Mowca podniósł, że tak znaczna podwyżka odbije się znów na kieszeniach konsumentów, ponieważ siłą rzeczy zmuszeni będą kupcy przerzucić podwyżkę na kupujących. Jak ten stosunek obecnie wygląda, przedstawił mówca rachunek nadesłany przez właściciela realności jednemu z kupców. Otóż wedle zestawienia płać ów kupiec przed wojną za jedną ubikację 3000 Kor. rocznie. Obecnie żąda od niego właściciel za czynsz i dodatki rocznie 20400 Mk. Nie jest to fakt oderwany, kupcy bowiem wszyscy takie rachunki otrzymują. Przeciwnie takiemu postępowaniu kupcy muszą się bronić, bo ustawa mimo, że jest niejasna, na takie wyzyskiwanie lokatorów nie pozwala. Właściciel realności musi z rachunkami w ręku wykazać różnicę wydatków i tylko tej różnicy wydatków może od lokatorów żądać. W końcu zgłosił mówca rezolucję, której treść podajemy na końcu:

Następny mówca p. Spira wskazał na to, że ustawa różniła między lokalami handlowymi a mieszkaniami prywatnymi jest krzywdą dla kupiectwa i daje właścicielom realności pole do wyzysku. Mowca podniósł, że ustawa ta jest premią dla właścicieli realności i wykazuje krzywdę społeczną wyrażoną przez to ogółowi lokatorów. Przed wojną można było kupić w Krakowie kamienicę za 100.000 Koron. Po potrąceniu jednak długów hipotecznych wpłać się gotówkę tylko 2.000 koron. Obecnie taka realność przedstawia wartość kilku milionów marek a właściciele z realności takiej ciągną zyski odpowiadające ich obecnej wartości, nie pamiętając wcale o tem, że swym wierzycielom hipotecznym

placą tylko długi w relacji przedwojennej

Mowca proponuje stworzenie w łonie stowarzyszenia komisji mieszanej, złożonej z właścicieli realności i kupców-lokatorów dla rozpatrywania sporów pomiędzy właścicielami realności a lokatorami.

Po wyczerpaniu dyskusji uchwalono następującą rezolucję: „Zgromadzeni w lokalu krakowskiego stowarzyszenia kupców w dniu 23. stycznia 1921 kupcy stwierdzają, że ustawa o ochronie lokatorów jest niejasna, daje powód do ustawicznych sporów między właścicielami realności a lokatorami. Zgromadzeni stwierdzają, że czynsze od lokali sklepowych były już przed wojną wygórowane, obecna zaś podwyżka czynszów krzywdzi kupiectwo i zmusza je do podwyżki cen towarów, a nie przyczyni się wcale do upragnionej przez ogół odbudowy cen.

Zgromadzeni wybierają komisję mieszaną złożoną z właścicieli realności i kupców-lokatorów w osobach pp. Rimiera, Schechtera, Horowitza, Pacanowera Grossa, Pfeifera i Eichhorna celem rozpatrywania sporów między właścicielami realności a lokatorami w sprawach najmu.

Zgromadzeni wzywają krakowskie stowarzyszenie kupców o ochronę praw kupiectwa i zwracają się do posłów ziemi krakowskiej z żądaniem, aby podjęli starania zmierzające do zmiany ustawy.

W związku z tem podaje krakowskie stowarzyszenie kupców do wiadomości interesowanych, że sekretaryat stowarzyszenia rozpatruje rachunki przesyłane kupcom przez właścicieli realności i wzywa swych członków, aby w razie wątpliwości lub sporu z właścicielem realności, udawali się do stowarzyszenia o poradę.

Kronika gospodarcza.

WYSTAWA MÓD W WIEDNIU. W czasie od 31. stycznia 7. lutego b. r. odbędzie się w Wiedniu przegląd mód. Niedawno odbyta w Wiedniu wystawa mód, miała cechy propagandy i odpowiadała tylko obrotom detalicznym. Obecnie wystawa ta zapowiada się o wiele więcej interesującą. Wystawę podobną do aranżowanej w sierpniu ub. r. urządzają kupcy-grości i utrzymujący stosunki z zagranicą.

Przy wystawie tej względnie tym przeglądzie mód, czynnych jest około 120 najnowocześniejszych firm wiedeńskich w ten sposób, że każda firma oczekiwali i przyjmować będzie odwiedzających w swoim lokalu wystawowym, gdzie zaprezentuje gościom najnowsze modele i wyroby ostatniej mody.

Reprezentowane będą następujące branże:

Domy modelowe, konfekcja en gros i modele konfekc., bluzki, szlafroki, bielizna męska i damska, konfekcja dziecięca, gorsety, kapelusze słomiane i filcowe, krawaty, materye wełniane i jedwabne, towary ozdobne, koronki, wstążki, hafty i jurnale. Blższych informacji i wskazówek udzieli bezpłatnie specjalne biuro, mieszczące się w gmachu wiedeńskiej Izby dla handlu, przemysłu i rekordziele, Wiedeń I. Stubenring 8.

Odpowiedzi Redakcyi:

M. B. i Synowie, Przemysł. Przed stanowczą odpowiedzią prosimy podanie nam, czy Panowie posiadacie pozwolenie przywozu.

H. Stieglitz, Rzeszów. Przywóz porcelany kolorowej jest wzbroniony.

S. A. K. Rozporządzenie, o które Pan pyta, obowiązuje tylko dla Krakowa na podstawie uchwały rady miejskiej.